

एक मेगावाट सम्मको जलविद्युत आयोजनाको विकास सम्बन्धी निर्देशिका, २०७४

यो स्थानिय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ (प्रमाणिकरण मिति २०७४।०६।२९) को परिच्छेद ३ दफा ११को उपदफा २ कोखण्ड (ध) को बुँदा नं. ३ को कार्यान्वयनको सहजिकरणका लागि स्थानीय निकायबाट १ मेगावाट (१००० किलोवाट) भन्दा कमक्षमताका आयोजनाको सर्वेक्षण, उत्पादन, प्रसारण एवम् वितरणको अनुमतिपत्र जारी गर्ने उद्देश्यले तयार गरिएको निर्देशिका हो ।

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ:

- (१) यस निर्देशिकाको नाम “स्थानिय ऊर्जा विकास सम्बन्धी निर्देशिका, २०७४” रहेकोछ ।
- (२) यो निर्देशिका तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।
- (३) यो निर्देशिका विद्युत उत्पादन, प्रसारण वा वितरणको सर्वेक्षणको अनुमतिपत्र तथा विद्युत उत्पादन, प्रसारण वा वितरणको अनुमति पत्र जारी गर्ने वा संशोधन गर्ने वा नवीकरण गर्ने वा खारेज गर्ने काम कारवाही वा निर्णय प्रक्रियामा लागु हुनेछ ।

२. परिभाषा:

विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस निर्देशिकामा:

- (१) “नियमावली” भन्नाले विद्युत नियमावली, २०५० सम्झनु पर्छ ।
- (२) “आयोजना” भन्नाले विद्युत उत्पादन, प्रसारण वा वितरण सम्बन्धी आयोजना सम्झनु पर्छ ।
- (३) “कार्यालय” भन्नाले सम्बन्धित स्थानीय निकायको कार्यालय सम्झनुपर्छ ।
- (४) “विभाग” भन्नाले विद्युत विकास विभाग सम्झनुपर्छ ।
- (५) “प्रवर्द्धक” भन्नाले कुनै आयोजनाको अनुमति पत्रको लागि दरखास्त दिएका वा अनुमतिपत्र प्राप्त गरेका व्यक्ति वा संस्थालाई सम्झनु पर्छ ।
- (६) “निर्देशिका” भन्नाले स्थानिय ऊर्जा विकास निर्देशिका, २०७४ सम्झनु पर्छ ।
- (७) “आधिकारिक व्यक्ति” प्रवर्द्धकको तर्फबाट सम्पर्क वा पत्राचार गर्न सञ्चालक समितिले तोकेको आधिकारिक व्यक्ति सम्झनु पर्दछ ।

३. सर्वेक्षणको अनुमति सम्बन्धी व्यवस्था

१००० कि.वा.सम्मको क्षमताका आयोजनाहरूको विद्युतउत्पादन/प्रसारण/वितरण को सर्वेक्षणको अनुमतिपत्र सम्बन्धी व्यवस्था:

- (१) कुनैविद्युत आयोजनाको सर्वेक्षण गर्न चाहने प्रवर्द्धकले विद्युत उत्पादनको सर्वेक्षणको अनुमतिपत्र प्राप्त गर्न देहाय बमोजिमकोकागजात तथा विवरणहरू सहित नियमावलीको अनुसुची १ मा तोकिएको ढाँचामा कार्यालय समक्ष दरखास्त दिनु पर्नेछ ।

- (क) विद्युत उत्पादनको सर्वेक्षणको अनुमतिपत्रको लागि दरखास्तसाथ रु. २.५ लाख प्रति वर्षका दरले एकमुष्ट रु. ५ लाख अनुमतिपत्र दस्तुर बुझाउनु पर्नेछ । अनुमतिपत्र प्रदान नगर्ने निर्णय भएमा उक्त दस्तुर प्रवर्द्धकलाई फिर्ता गरिनेछ ।
- (ख) दरखास्तका साथ, अध्ययन कार्य गर्न लाग्ने अनुमानित खर्चको डिटेल कष्ट ब्रेक डाउन (DetailCostBreakdown), कार्यतालिका (अध्ययन सम्पन्न गर्न र शुरूको २ वर्षमा गर्ने अध्ययनको कार्य सहित) आयोजनाको हाइड्रोलोजिकल विश्लेषणआदि खुल्ने गरी तयार पारेको डेस्कस्टडी रिपोर्ट (परामर्शदातृ संस्थाबाट प्रमाणित) । साथै नापी विभागद्वारा प्रकाशित १:२५,००० वा १:५०,००० स्केलको स्थलरूप नक्शामा अक्षांश र देशान्तर खुल्ने गरी आयोजनाको लागि आवश्यक क्षेत्रतथा जलाधार क्षेत्र र आयोजनाको संरचनाहरू समेत रेखाङ्कन गरिएको स्थलरूप नक्सा पेश गर्नु पर्नेछ,
- (ग) संस्थाले दरखास्त दिँदा संस्थादत्ताको प्रमाणपत्र, स्थायी लेखा प्रमाणपत्र, संस्थाको प्रबन्धपत्र तथा नियमावली र कर चुक्ता वादाखिलाको प्रमाणपत्रहरूको प्रमाणित प्रतिलिपि,
- (घ) उपदफा (३) बमोजिम आर्थिक क्षमता प्रमाणित हुने कागजात विवरण,
- (ङ) उपदफा (४) बमोजिम प्राविधिक क्षमता प्रमाणित हुने कागजात विवरण,
- (च) प्रवर्द्धक को तर्फबाट सम्पर्क वा पत्राचार गर्न तोकिएको आधिकारिक व्यक्तिको विवरण(सञ्चालक समितिको निर्णयबाट तोकिएको), पत्राचार गर्ने स्पष्ट ठेगाना, सम्पर्क टेलिफोन नं. (कार्यालय, निवास), मोबाइल नं., फ्याक्स नं., पो.व.नं., तथाइमेल ।

क्षमता निर्धारण सम्बन्धमा

(२) जलविद्युत आयोजनाको हकमा देहायको आधारमा जडित क्षमता निर्धारण गरिनेछ :

- (क) कार्यालयले अनुमति पत्र माग गरिएको आयोजनाको जडित क्षमता निर्धारण गर्न प्रवर्द्धकले उपलब्ध गराएको हाइड्रोलोजिकल टाइम सिरिज डाटाको (Probability of Exceedance) प्रोब्याबिलिटी अफ एक्सिडेन्स Q45 (क्यूफोर्टी फाइभ) लाई सामान्यतया आधार बनाउनेछ ।
- (ख) प्रवर्द्धकले पेश गरेको हाइड्रोलोजिकल तथ्याङ्क कार्यालयमा उपलब्ध आधिकारिक तथ्याङ्क संग तात्विक रूपमा फरक परेको पाईएमा कार्यालयमा उपलब्ध तथ्याङ्कलाई आधार मानी सम्बन्धित आयोजनाको जडित क्षमता निर्धारण गर्नेछ ।
- (ग) यसरी कुनै आयोजनाको जडित क्षमता निर्धारण गर्दा कार्यालयले जलस्रोतको उपयोग, विद्युत बजारको उपलब्धता र लगानीको अधिकतम प्रतिफललाई समेत आधार मानी अनुसूची १ मा निर्दिष्ट गरेको विधी अनुसार क्षमता निर्धारण गर्नेछ ।
- (घ) प्रवर्द्धकले दरखास्तमा माग गरेको जडित क्षमताभन्दा कार्यालयबाट निर्धारण भएको जडित क्षमता एक मेगावाटभन्दा बढी हुन आएमा पेश भएको दरखास्त रद्द गरि सोको जानकारी प्रवर्द्धक लाई गराइनेछ ।

(३) प्रवर्द्धकले आफ्नो आर्थिक क्षमता वा हैसियत प्रस्तुत गर्न कार्यालय समक्ष निम्न कागजातहरू पेश गर्नु पर्नेछ :

- (क) दर्तावाल (Registered) चार्टर्ड एकाउन्टेन्टबाट प्रमाणित भएकोकम्तिमा रु. दश लाख बराबरको खुद सम्पत्ति (नेट वर्थ)रहेको विवरण ।
(ख) एकभन्दा बढी आयोजनाको सर्वेक्षण अनुमतिपत्रको लागि दरखास्त दिनेको हकमा त्यस्तो प्रवर्द्धकले माग गरेको थपआयोजना कार्यान्वयन गर्न सक्ने अतिरिक्त आर्थिक क्षमता ।

(४) प्रवर्द्धकले आफ्नो प्राविधिक क्षमता प्रस्तुत गर्न देहाय बमोजिमका कागजात विवरणहरू कार्यालय समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ :

- (क) प्रचलित कानून बमोजिम नेपालमा दर्ता भएको परामर्शदातृ संस्थासँगको सम्झौतापत्र, परामर्शदातृ संस्थाको प्रमाणपत्र,स्थायी लेखा प्रमाणपत्र एवं प्रबन्धपत्र तथा नियमावलीको प्रमाणित प्रतिलिपि

(५) दरखास्तको प्राथमिकता क्रम तथा रितपूर्वक नभएको र माग भएको कागजात समय भित्र पेश नगर्ने प्रवर्द्धक हरुको दर्खास्त सम्बन्धमा :

- (क) कार्यालयले रितपूर्वक दर्ता भएको पहिलो दरखास्तलाई कारवाहीको क्रममा पहिलो प्राथमिकता दिनेछ ।
(ख) कार्यालयमा परेको दर्खास्त उपदफा (१), (२), (३), (४) र ६) बमोजिम चेक जाँच गर्दा उल्लिखित आवश्यक सम्पूर्णकागजात तथा विवरणहरू प्राप्त नभएसम्म त्यस्ता दर्खास्त उपर स्थानिय निकायले कारवाही अगाडि बढाउने छैन । दर्खास्तसाथ पेश गर्नु पर्ने सम्पूर्ण कागजात तथा विवरणहरू पेश गर्न १५ (पन्ध्र) दिनको समयवाधि प्रदान गरिनेछ । उक्तसमयावधि भित्र कागजात पेश नगर्ने प्रवर्द्धकको दर्खास्त रद्द गरिनेछ ।

(६) सर्वेक्षण अनुमतिपत्रको अवधि :

- (क) विद्युत उत्पादन, प्रसारण तथा वितरणको सर्वेक्षण अनुमतिपत्रको अवधि अधिकतम ३ (तीन) वर्षको हुनेछ ।
(ख) प्रवर्द्धकलाई पहिलो पटक सर्वेक्षणको अनुमतिपत्र जारी गर्दा २ (दुई) वर्षको अवधिभन्दा कम हुने गरी जारी गरिने छैन । शुरुको अवधिभित्र सर्वेक्षणको कार्य सम्पन्न नभएको अवस्थामा बहाल म्यादभित्रै प्रवर्द्धकले अर्को १ (एक) वर्षको नवीकरणको लागि दर्खास्त दिएमा सो अनुसार नवीकरण गर्न सकिनेछ ।
(ग) अनुमतिपत्रको नवीकरणको लागि म्याद समाप्त हुनु अगावै कार्यालयमा दरखास्त दिनु पर्नेछ । सो समयवाधिभित्र नवीकरणको लागि दरखास्त नपरेमा उक्त अनुमतिपत्र स्वतः रद्द हुनेछ ।

(७) सर्वेक्षण अनुमतिपत्रको नवीकरण :

- (क) सर्वेक्षण अनुमति पत्रको नवीकरणको लागि अनुमति पत्रको अवधि भित्रै म्याद थपको लागि रु. २.५ लाख दस्तुर सहित निवेदन पेश गर्नु पर्नेछ ।
- (ख) अनुमति पत्रको लागि दरखास्त दिँदा यस निर्देशिकाको अनुसूची - २ बमोजिम भरिएको फारामहरू तथा विगतमा पेश गरेको कार्य तालिका अनुसारको कार्य प्रगति प्रतिवेदन पेश गर्नु पर्नेछ । कार्य तालिका बमोजिम निर्धारित कार्यहरू तोकिएको म्याद भित्र सम्पन्न हुन नसकेमा सोको कारण र औचित्य समेत उल्लेख गर्नु पर्नेछ ।
- (ग) अनुमति पत्रको नवीकरण गर्ने प्रयोजनको लागि आयोजनाको पछिल्लो अवधिको कार्य प्रगतिलाई नै मुख्य आधार मानिनेछ । प्रवर्द्धकले पेश गरेको कार्य प्रगति सन्तोष जनक नभएको देखिएमा वा कार्यालयले आवश्यक ठानेमा आयोजनाको प्रगति सम्बन्धमा प्रवर्द्धकबाट प्रस्तुतीकरण गर्न लगाउने वा कार्यालयले आफ्नो मातहतका कर्मचारी खटाई आयोजनाको स्थलगत निरीक्षण गराउन सक्नेछ ।
- (घ) माथि उल्लिखित कुनै प्रत्रियाबाट आयोजनाको कार्य प्रगति सन्तोष जनक नदेखिएमा त्यस्तो आयोजनाको लागि जारी गरिएको अनुमतिपत्रको नवीकरण गरिने छैन ।
- (ङ) प्रवर्द्धकको माग हेरी आवश्यकता र औचित्यताका आधारमा एकै पटक विद्युत उत्पादन, प्रसारण वा वितरणको सर्वेक्षण अनुमतिपत्र जारी गर्न सकिनेछ ।

अनुमतिपत्र सम्बन्धी व्यवस्था

(४) १००० कि.वा. सम्मको क्षमताका आयोजनाहरूको विद्युत उत्पादन/प्रसारण/वितरणको अनुमतिपत्र सम्बन्धीव्यवस्था:

(१) कुनै विद्युत आयोजनाको निर्माण गर्न चाहने प्रवर्द्धकले विद्युत उत्पादनको अनुमतिपत्र प्राप्त गर्न सर्वेक्षण अनुमतिपत्र बहालरहेको अवधि भित्रै देहाय बमोजिमको कागजातहरू सहित नियमावलीको अनुसूची - १ बमोजिमको ढाँचामा कार्यालय समक्षदरखास्त दिनु पर्नेछ :

- (क) विद्युत उत्पादनको अनुमतिपत्रको लागि दरखास्तसाथ रु. १ लाख अनुमतिपत्र दस्तुर बुझाउनु पर्नेछ ।
- (ख) उपदफा २ बमोजिमको वित्तीय व्यवस्था सम्बन्धी विवरण,
- (ग) घर जग्गाको उपयोग वा परियोजनाको लागि स्थायी वा अस्थायी तवरबाट उपयोग वा प्राप्तिको लागि चाहिने आवश्यकसरकारी वागैर सरकारी जग्गाको कूल क्षेत्रफल र जग्गा धनीहरूको लगत,
- (घ) आवश्यकता अनुसार स्वीकृत वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन (EIA) प्रतिवेदन
- (ङ) उपदफा ३ बमोजिमको प्रवर्द्धक कम्पनीसँग सम्बन्धित कागजात,
- (च) बहाल रहेको विद्युत खरिद बिक्रीको सम्झौता वा कनेक्शन एग्रीमेन्ट,

(छ) ग्रीडमा आबद्ध नगरी ग्रामिण विद्युतीकरण गर्ने भएमा विद्युतीकरण हुनेक्षेत्र तथा ग्राहकको विवरण र

(ज) देहायका विवरणहरू:

- (१) आयोजना क्षेत्रको प्रमुख संरचनाको रेखाङ्कन तथा coordinate सहितको सक्कल टोपो नक्शा,
- (२) निर्माण कार्यको विस्तृत तालिका,
- (३) आयोजनाको सम्भाव्यता अध्ययन/विस्तृत इन्जिनियरिङ डिजाइन र डिजाइन नक्साहरू (Design Drawings) तथा सोको विद्युतीय प्रति (Electronic Copy),
- (४) अद्यावधिक शयेर लागतकोविवरण र सोकोविद्युतीय प्रति (Electronic Copy)

(२) वित्तीय व्यवस्था सम्बन्धी आवश्यक कागजातहरू देहाय बमोजिमका हुनेछन् ।

- (क) आयोजनामा हुने स्वपूँजी र ऋणको लगानी अनुपात खुल्ने जानकारी/विवरण,
- (ख) कम्तीमा अघिल्ला दुई आ. व. मध्ये एक आ. व. को लेखा परीक्षण गरिएको वित्तीय विवरण (Audited Financial Statement),
- (ग) आयोजनाको स्वपूँजी बराबरको कम्पनीको नेटवर्थ वा सोही बराबरको शयेर होल्डरहरूको स्वपूँजी लगानी गर्ने क्षमता पुष्टी हुने बैंक स्टेटमेन्ट वा अन्य सम्पत्ति विवरण वा लगानी गर्न इच्छुक व्यक्ति वा संस्था सँग भएको सम्झौता तथा इच्छुक व्यक्ति वा संस्थाको आर्थिक हैसियत पुष्टि हुने दर्तावाल (Registered) चार्टर्ड एकाउण्टेण्टबाट प्रमाणित कागजात । बैंक स्टेटमेन्ट वा अन्य सम्पत्ति विवरण दर्तावाल (Registered) चार्टर्ड एकाउण्टेण्टबाट प्रमाणित भएको हनुपर्नेछ ।
- (घ) शेयर पूँजीमा लगानी गर्ने प्रतिवद्धता गरिएको संचालक समितिको निर्णयको प्रमाणित प्रतिलिपी,
- (ङ) आयोजनामा प्रत्यक्ष रूपले सहभागी हुने वित्तीय संस्थाहरूसँगको ऋण सम्झौता वा ती संस्थाहरूबाट पेश भएको लगानी गर्ने प्रतिवद्धता ।

(३) प्रवर्द्धक कम्पनीसँग सम्बन्धित कागजातहरू

- (क) कम्पनी दर्ताको प्रमाणपत्र, प्रबन्धपत्र तथा नियमावली,
 - (ख) स्थायी लेखा नम्बर (पान) दर्ता प्रमाणपत्र,
 - (ग) कम्पनीको अद्यावधिक शयेर लागत अभिलेख,
 - (घ) अघिल्ला दुई आ.व. मध्ये एक आ.व.को कर चुक्ता प्रमाणपत्र अथवा कर दाखिला गरेको प्रमाण,
 - (ङ) उद्योग दर्ताको प्रमाणपत्र, बैदेशिक लगानीको हकमा सोको स्वीकृति समेत ।
- (४) विद्युत उत्पादनको सर्वेक्षण अनुमतिपत्रमा कायम रहेको जडित क्षमता नै विद्युतउत्पादनको अनुमतिपत्रमा कायम गरिनेछ । तर Hydrology, Power Evaluation लगायतका कारणले फरक

क्षमताको लागि विद्युत खरीद बिक्री सम्झौता (PPA) वाजडान सम्झौता (Connection Agreement) भएको अवस्थामा संशोधित संभाव्यता अध्ययन प्रतिवेदन तथा आवश्यकता अनुसार संशोधित स्वीकृत वातावरणीय अध्ययन प्रतिवेदन प्राप्त भएपश्चात् सोही क्षमताको लागि विद्युत उत्पादनको अनुमतिपत्रको कारवाही अगाडि बढाइने छ । यस अवस्थामा आयोजनाको क्षमता १ मेवा भन्दा बढी हुने देखिएमा उक्त दरखास्तको कार्यवाहीको लागि विभागमा पठाईनेछ ।

(५) विद्युत उत्पादनको सर्वेक्षण अनुमतिपत्र जारी भएकै प्रवर्द्धक को नाममा विद्युत उत्पादनको अनुमतिपत्र प्रदान गरिनेछ । तरव्यक्तिको नाममा विद्युत उत्पादनको सर्वेक्षण अनुमतिपत्र जारी भएकोर निजले आफु समेत संलग्न रहेको कम्पनीको नाममा जारी गर्न माग गरेमा विद्युत उत्पादनको अनुमतिपत्र जारी गर्न कारवाही गर्न सकिनेछ ।

(६) प्रवर्द्धकको माग हेरी आवश्यकता र औचित्यताका आधारमा एकै पटक विद्युत उत्पादन, प्रसारण वा वितरणको अनुमतिपत्र दिन सकिनेछ ।

(७) विद्युत उत्पादनको अनुमतिपत्र जारी भएको मितिले तीन वर्ष भित्र निर्माण सम्पन्न गर्नु पर्नेछ । १ (एक) वर्षभित्र निर्माण शुरुनभएको पाइएमा उत्पादनको अनुमतिपत्र रद्द गर्न सकिनेछ ।

(८) विद्युत उत्पादनको अनुमतिपत्रको अवधि ३५ वर्ष रहनेछ । उक्त अवधि समाप्त भएपछि आयोजना चालु अवस्थामा नै नेपालसरकारलाई हस्तान्तरण गर्नु पर्नेछ ।

(९) रोयल्टी स्थानीय सरकारले तोकिए वमोजिम तिर्नुपर्ने ।

(५) आयोजनाको क्षमता एवं क्षेत्र निर्धारण सम्बन्धमा

(१) माथि जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि अनुमतिपत्र माग गरी पेश गरेको दरखास्त साथ माग भएको क्षेत्रमा आयोजनाको क्षमता, आयोजना प्रस्ताव गरी विभागमा कुनै दरखास्त परे नपरेको, वा केन्द्रिय स्तरमा कुनै आयोजना पहिचान भए नभएको एकिन गर्नका लागि कार्यालयले माग गरेको क्षेत्र खुलाई Technical Clearance का लागि सो सम्बन्धमा विभागको राय लिनुपर्ने छ । विभागले आयोजनाको Technical Clearance सम्बन्धमा दिएको राय एवं निर्देशानुसार मात्र कार्यालयले अनुमतिपत्र सम्बन्धी कारवाही अघि बढाउनेछ ।

(२) कार्यालयले आवश्यक ठानेमा प्राविधिक सहयोगको लागि विभागमा अनुरोध गर्न सक्नेछ ।